

**REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W GDAŃSKU**

WK/6130/20/30/4/2022

Gdańsk, dnia 17 marca 2023 r.

**Pan
Andrzej Kordylas
Wójt Gminy Damnica**

sprawa: Wystąpienie pokontrolne.

Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku przeprowadził na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. *o regionalnych izbach obrachunkowych* (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 4 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. *w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania* (Dz. U. Nr 167, poz. 1747) w okresie od dnia 12 września 2022 r. do dnia 24 stycznia 2023 r. kontrolę kompleksową gminy Damnica.

Wyniki kontroli zostały ujęte w protokole podpisanym przez obie strony w dniu 24 stycznia 2023 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono Panu Wójtowi.

Celem kontroli – obejmującej lata: 2018 - 2021 oraz inne okresy w miarę potrzeby – zgodnie z postanowieniami art. 5 *ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych* było sprawdzenie prawidłowości realizacji przez organ wykonawczy uchwał Rady Gminy i innych zadań w zakresie gospodarki finansowej oraz zamówień publicznych.

Z ustaleń kontroli wynika, że w kierowanej przez Pana jednostce część zadań wykonywana była z naruszeniem przepisów zawartych w aktach prawnych regulujących zasady gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych.

Do najistotniejszych nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli należy zaliczyć:

1. zaniechanie prowadzenia w okresie od dnia 24 czerwca 2021 r. do dnia 31 sierpnia 2021 r. audytu wewnętrznego, pomimo że zarówno kwota dochodów i przychodów, jak i kwota wydatków i rozchodów w uchwale budżetowej gminy obowiązującej w wyżej wskazanym okresie przekroczyły 40.000 tys. zł, co naruszyło art. 274 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.) – str. 12 - 13 protokołu kontroli.

Zgodnie z przywołanym przepisem audyt wewnętrzny prowadzi się w jednostkach samorządu terytorialnego, jeżeli ujęta w uchwale budżetowej jednostki samorządu

terytorialnego kwota dochodów i przychodów lub kwota wydatków i rozchodów przekroczyła wysokość 40 000 tys. zł. Natomiast art. 275 cyt. ustawy stanowi, że audyt wewnętrzny prowadzi audytor zatrudniony w danej jednostce albo usługodawca w jednostce niezatrudniony.

Od dnia 1 września 2021 r. w jednostce jest prowadzony audyt wewnętrzny.

2. Ewidencjonowanie niektórych zdarzeń gospodarczych niezgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości* (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. *w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej* (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 342) oraz z obowiązującą w jednostce polityką rachunkowości wprowadzoną zarządzeniem Wójta Gminy Damnica Nr 85/2020 z dnia 16 czerwca 2020 roku, *w sprawie wprowadzenia dokumentacji przyjętych zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Gminy Damnica* (ze zmianami), a mianowicie:

- a) poprawianie w 2021 r. błędnych zapisów w dowodach księgowych w sposób niezgodny z dyspozycją art. 22 ust. 1 - 3 *ustawy o rachunkowości* poprzez zamazywanie i „korektorowanie” zapisów bez daty i podpisu osoby dokonującej tych poprawek (13 przypadków) – str. 16 i 143 protokołu.

Zgodnie z postanowieniami art. 22 ust. 1 ww. ustawy dowody księgowe powinny być rzetelne, to jest zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne, zawierające co najmniej dane określone w art. 21 w/w ustawy oraz wolne od błędów rachunkowych. Niedopuszczalne jest dokonywanie w dowodach księgowych wymazywania i przeróbek.

Stosownie zaś do brzmienia art. 22 ust. 2 cyt. ustawy błędy w dowodach źródłowych zewnętrznych obcych i własnych można korygować jedynie przez wysłanie kontrahentowi odpowiedniego dokumentu zawierającego sprostowanie, wraz ze stosownym uzasadnieniem, chyba że inne przepisy stanowią inaczej. Zgodnie natomiast z art. 22 ust. 3 tej ustawy błędy w dowodach wewnętrznych mogą być poprawiane przez skreślenie błędnej treści lub kwoty, z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażeń lub liczb, wpisanie treści poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego upoważnionej, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Nie można poprawiać pojedynczych liter lub cyfr;

Tego rodzaju nieprawidłowość została stwierdzona również podczas ostatniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w jednostce;

- b) przypadki ujmowania w 2021 r. w ewidencji księgowej operacji gospodarczych (w szczególności: delegacje pracowników, delegacje radnych, rekompensaty utraconego wynagrodzenia za czas ćwiczeń wojskowych i kwalifikacji wojskowej) z pominięciem ewidencji na kontach rozrachunkowych (bezpośrednio w koszty), co spowodowało brak rzetelnego odzwierciedlenia w księgach rachunkowych stanu zobowiązań jednostki oraz niezachowanie chronologii zapisów księgowych, czym naruszono postanowienia części II – *Opis kont* pkt 28 załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia – str. 64 - 67 protokołu.

Z załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia wynika, że konta zespołu 2 *Rozrachunki i rozliczenia* służą do ewidencji krajowych i zagranicznych rozrachunków oraz rozliczeń.

Tego rodzaju nieprawidłowość została stwierdzona również podczas ostatniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w jednostce;

- c) rozliczenie w 2021 r. poleceń wyjazdu służbowego, które zostały sprawdzone merytorycznie przez osobę nieupoważnioną, tj. przez osobę która nie delegowała pracownika w podróż służbową lub nie posiadała upoważnienia (46 przypadków), nie zostały zatwierdzone do wypłaty przez kierownika jednostki lub osobę upoważnioną (6 przypadków), nie zostały sprawdzone pod względem formalno – rachunkowym (4 przypadki), nie zostały sprawdzone merytorycznie (1 przypadek), czym naruszono postanowienia obowiązującej w jednostce polityki rachunkowości i procedur kontroli wewnętrznej wydatków oraz przeprowadzania wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków – str. 65 protokołu.

Zgodnie z załącznikiem Nr 1 *Zasady wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków* do zarządzenia Nr 44/2008 z dnia 2 czerwca 2008 roku w sprawie ustalenia procedury kontroli wewnętrznej wydatków oraz przeprowadzania wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków każdy dowód podlega kontroli merytorycznej, formalno – rachunkowej i zatwierdzeniu do wypłaty przez upoważnione osoby. Każdy pracownik składając podpis wraz z pieczętą imienną wpisuje również datę złożenia podpisu, w przypadku braku pieczętą składa czytelny podpis.

Tego rodzaju nieprawidłowość została stwierdzona również podczas ostatniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w jednostce;

- d) ujmowanie w 2021 r. zaangażowania na koncie 998 – *Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego* w kwotach niewynikających z zawartych umów lecz na podstawie otrzymanych faktur (9 przypadków) albo niedokonanie zaangażowania wydatków na koncie 998 pomimo zawarcia umowy (2 przypadki) – kontroli poddano 65 umów zawartych w 2021 r.), czym naruszono art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz postanowienia części II – Opis kont ust. 2 Konta pozabilansowe pkt 9 załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia – str. 66 - 67 protokołu.

Z opisu konta 998 zawartego w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia wynika, że służy ono do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych ujętych w planie finansowym jednostki budżetowej danego roku budżetowego oraz w planie finansowym niewygasających wydatków budżetowych ujętych do realizacji w danym roku budżetowym. Na stronie Ma konta 998 ujmuje się zaangażowanie wydatków, czyli wartość umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym.

Powyższą zasadę ujęto również w obowiązującej w jednostce polityce rachunkowości.

Natomiast w myśl art. 24 ust. 1 cyt. ustawy księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i na bieżąco.

Tego rodzaju nieprawidłowość została stwierdzona również podczas ostatniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w jednostce;

- e) nieujęcie w 2021 r. w ewidencji na koncie 999 – *Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat* kwoty 361.130,53 zł wynikającej z 14 umów z okresem realizacji w latach przyszłych (czynnościami kontrolnymi objęto 65 umów z 2021 r.), czym naruszono art. 24 ust. 1 ww. ustawy oraz postanowienia części II – Opis kont ust. 2 Konta pozabilansowe pkt 10 załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia – str. 66 - 67 protokołu.

Zgodnie z opisem konto 999 służy do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych przyszłych lat oraz niewygasających wydatków, które mają być zrealizowane w latach następnych.

Powyższą zasadę ujęto również w obowiązującej w jednostce polityce rachunkowości.

Natomiast w myśl art. 24 ust. 1 cyt. ustawy księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i na bieżąco;

Tego rodzaju nieprawidłowość została stwierdzona również podczas ostatniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w jednostce;

- f) ujęcie w 2021 r. w ewidencji w księgach rachunkowych na koncie 011 – *Środki trwale* 11 środków trwałych (o wartości ogółem 871.657,32 zł) później niż w miesiącu zakończenia prac lub zakupu, a w 4 przypadkach (o wartości 431.695 zł) środki trwale zdjęto z ewidencji później niż w miesiącu likwidacji – opóźnienia wyniosło od 5 do 9 miesięcy), czym naruszono art. 20 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 2 oraz art. 24 cyt. ustawy – str. 142 protokołu.

W myśl powyższych przepisów do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym zgodnie z jego treścią ekonomiczną, a księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco.

Natomiast zgodnie z treścią § 18 ust. 2 ww. rozporządzenia okresem sprawozdawczym jest miesiąc.

Tego rodzaju nieprawidłowość została stwierdzona również podczas ostatniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w jednostce;

- g) ujęcie w 2021 r. w ewidencji w księgach rachunkowych na koncie 013 – *Pozostałe środki trwale* 6 środków trwałych (o wartości ogółem 4.068,77 zł – kontroli poddano 15 operacji) w kwocie innej niż wynikająca z dowodu nabycia, co spowodowało zaniżenie ich wartości łącznie o kwotę 190,77 zł, czym naruszono art. 20 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 2 oraz art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości – str. 143 protokołu.

W myśl wyżej przywołanych przepisów ustawy do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym zgodnie z jego treścią ekonomiczną, a księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco;

Tego rodzaju nieprawidłowość została stwierdzona również podczas ostatniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w jednostce;

- h) nieprowadzenie w 2021 r. ewidencji pozabilansowej obcych środków trwałych na koncie 091 – *Pozostałe środki trwale otrzymane lub przekazane do użytkowania* (na dzień 31 grudnia 2021 r. jednostka posiadała obce środki trwale o wartości 12.389,80 zł), czym naruszono art. 24 ust. 1 ww. ustawy, postanowienia części II – Opis kont ust. 2 Konta pozabilansowe pkt 10 załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia oraz obowiązującą w jednostce politykę rachunkowości – str. 149 - 151 protokołu.

Zgodnie z opisem konto 091 – *Pozostałe środki trwale otrzymane lub przekazane do użytkowania* służy do ewidencji pozabilansowej obcych składników wyposażenia użytkowanych przez jednostkę na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze jeśli na podstawie odrębnych przepisów środki te stanowią własność wynajmującego i mogą być przez niego amortyzowane.

Powyższą zasadę ujęto również w obowiązującej w jednostce polityce rachunkowości.

Natomiast w myśl art. 24 ust. 1 cyt. ustawy księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i na bieżąco.

3. Nierozliczenie inwentaryzacji przeprowadzonej drogą spisu z natury 13 obcych środków trwałych (o łącznej wartości 12.389,80 zł) wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., czym naruszono art. 26 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 w zw. z art. 27 ust. 1 i 2 *ustawy o rachunkowości* – str. 149 i 151 protokołu.

W myśl art. 26 ust. 2 ww. ustawy inwentaryzacją drogą spisu z natury obejmuje się również znajdujące się w jednostce składniki aktywów, będące własnością innych jednostek, powierzone jej do sprzedaży, przechowania, przetwarzania lub używania, powiadamiając te jednostki o wynikach spisu. Obowiązek ten nie dotyczy jednostek świadczących usługi pocztowe, transportowe, spedycyjne i składowania.

Natomiast zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1 tej ustawy jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację aktywów pieniężnych (z wyjątkiem zgromadzonych na rachunkach bankowych), papierów wartościowych w postaci materialnej, rzeczowych składników aktywów obrotowych, środków trwałych oraz nieruchomości zaliczonych do inwestycji, z zastrzeżeniem art. 26 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, a także maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych w budowie - drogą spisu ich ilości z natury, wyceny tych ilości, porównania wartości z danymi ksiąg rachunkowych oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 27 ww. ustawy przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji należy odpowiednio udokumentować i powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych, a ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazanim w księgach rachunkowych należy wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.

4. Dokonanie zmiany zaciągniętego zobowiązania poprzez podpisanie w dniu 21 października 2021 r. Aneksu nr 1 do umowy nr ZP.272.08.2021 z dnia 10 maja 2021 r. (dotyczącej wykonania zadania: „Utworzenie przedszkola i żłobka poprzez rozbudowę Zespołu Szkół w Damnicy”) zmieniającego termin wykonania zadania z dnia 10 listopada 2021 r. na dzień 31 stycznia 2022 r., co spowodowało obciążenie roku 2022 zobowiązaniem (wg wykonania) w wysokości 1.287.000 zł i w konsekwencji zmianę charakteru zadania na projekt wieloletni, który w dniu podpisania Aneksu nr 1 nie był ujęty w Wykazie przedsięwzięć stanowiącym załącznik do nw. uchwały, czym naruszono obowiązujący w czasie zaciągnięcia zobowiązania § 3 ust. 1 lit. a uchwały Nr XXIV/267/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie *Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Damnica na lata 2021 – 2029* (ze zm.) w zw. z postanowieniami Załącznika nr 2 do ww. uchwały: Wykaz przedsięwzięć oraz w zw. z art. 228 ust. 1 pkt 1 *ustawy o finansach publicznych* – str. 90 - 94 protokołu.

Stosownie do brzmienia art. 228 ust. 1 pkt 1 *ustawy o finansach publicznych* uchwała w sprawie wieloletniej prognozy finansowej może zawierać upoważnienie dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją zamieszczonych w niej przedsięwzięć.

Natomiast z art. 226 ust. 4 tej ustawy wynika, że przez ww. przedsięwzięcia należy rozumieć wieloletnie programy, projekty lub zadania, w tym związane z:

- 1) programami finansowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 tej ustawy;
- 2) umowami o partnerstwie publiczno-privatnym.

Zgodnie z treścią § 3 ust. 1 lit. a ww. uchwały Wójt Gminy Damnica był upoważniony do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją zamieszczonych w prognozie przedsięwzięć. Przyjęty w Załączniku nr 2 do ww. uchwały wykaz przedsięwzięć nie przewidywał realizacji zadania pn.: „Utworzenie przedszkola i żłobka poprzez rozbudowę Zespołu Szkół w Damnicy”.

W dniu 10 maja 2021 r. gmina zawarła umowę na realizację ww. zadania określając wysokość wynagrodzenia na kwotę 1.950.000 zł brutto. Termin wykonania inwestycji ustalono na dzień 10 listopada 2021 r.

Zawarcie w dniu 21 października 2021 r. Aneksu nr 1 do ww. umowy spowodowało przesunięcie wypłaty części wynagrodzenia na rok 2022, co doprowadziło do przekroczenia zakresu upoważnienia do zaciągania zobowiązań o 1.287.000 zł.

Przedmiotowe zadanie wprowadzono do Wykazu przedsięwzięć stanowiącego Załącznik nr 2 do ww. uchwały Nr XXIV/267/2020 z limitem na 2022 r. wynoszącymi 1.332.000 zł uchwałą Nr XXXI/334/2021 Rady Gminy Damnica z dnia 27 października 2021 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXIV/267/2020 Rady Gminy Damnica z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Damnica na lata 2021 – 2029, która weszła w życie z dniem podjęcia.

5. Niezamieszczenie w protokołach z przeprowadzonych w 2021 r. przetargów na sprzedaż nieruchomości gminnych (kontrolą objęto 2 postępowania przetargowe) informacji o obciążeniach nieruchomości i zobowiązaniach, których przedmiotem jest zbywana nieruchomość, czym naruszono § 10 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 2213) – str. 50 - 51 protokołu.

Zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 3 i 4 ww. rozporządzenia przewodniczący komisji przetargowej sporządza protokół przeprowadzonego przetargu, który powinien zawierać informacje m. in o obciążeniach nieruchomości oraz o zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość.

6. Niepodejmowanie bądź nieterminowe podejmowanie w 2021 r. w stosunku do podatników posiadających zaległości w podatkach lokalnych i opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi wszystkich wymaganych prawem czynności zmierzających do egzekucji należności podatkowych przysługujących gminie (kontrolą objęto 92 dłużników mających zaległości w podatkach lokalnych oraz 34 dłużników mających zaległości w opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi), a mianowicie:

- wystawienie 58 upomnień z naruszeniem terminu określonego w *rozporządzeniu w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych* (27 przypadków dotyczących zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i 31 przypadków dotyczących zaległości z tytułu podatków lokalnych),
- wystawienie 66 tytułów wykonawczych z naruszeniem terminu określonego w *Instrukcji w sprawie ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności w Gminie Damnica* (8 przypadków dotyczących zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i 58 przypadków dotyczących zaległości z tytułu podatków lokalnych),
- zaniechanie wystawienia 36 tytułów wykonawczych (dotyczących zaległości z tytułu podatków lokalnych),
- zaniechanie wystawienia 3 upomnień (dotyczących zaległości z tytułu podatków lokalnych),

czym naruszono art. 6 § 1 w zw. z art. 3 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1427 z późn. zm.) w zw. z § 3 obowiązującego do dnia 19 lutego 2021 r. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie postępowania

wierzycieli należności pieniężnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1294) i § 3 obowiązującego od dnia 20 lutego 2021 r. rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 2083) oraz zarządzeniem Nr 85/2020 Wójta Gminy Damnica z dnia 16 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia dokumentacji przyjętych zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Gminy Damnica – Załącznik Nr 11 – Instrukcja w sprawie ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności w Gminie Damnica – str. 47 - 49, 137 - 138 protokołu.

Stosownie do treści art. 3 § 1 ww. ustawy egzekucję administracyjną stosuje się do obowiązków określonych w jej art. 2 (m. in. obejmujących podatki, opłaty i inne należności pieniężne, jeżeli pozostają we właściwości rzeczowej organów administracji publicznej), gdy wynikają one z decyzji lub postanowień właściwych organów albo – w zakresie administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego – bezpośrednio z przepisu prawa.

Natomiast w myśl art. 6 § 1 ww. ustawy w razie uchylenia się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych (od dnia 20 lutego 2021 r. przepis ten obowiązuje w brzmieniu: *w razie uchylenia się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych. Wierzyciel może nie podejmować czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, jeżeli łączna wysokość należności pieniężnej, odsetek z tytułu niezapłacenia jej w terminie i kosztów upomnienia nie przekracza dziesięciokrotności kosztów upomnienia, chyba że okres do upływu terminu przedawnienia należności pieniężnej jest krótszy niż 6 miesięcy.*).

Zgodnie zaś z brzmieniem wskazanych przepisów obu ww. rozporządzeń wierzyciel przesyła zobowiązanemu upomnienie, o ile jest wymagane, w zakresie należności pieniężnej, której wysokość:

- 1) przekracza dziesięciokrotność kosztów upomnienia:
 - niezwłocznie - jeżeli nie zostały podjęte działania informacyjne,
 - przed upływem 21 dni od dnia, w którym po raz pierwszy podjęto działanie informacyjne;
- 2) nie przekracza dziesięciokrotności kosztów upomnienia - przed upływem 6 miesięcy poprzedzających upływ terminu przedawnienia należności pieniężnej.

Stosownie natomiast do treści § 13 ww. *Instrukcji* jeżeli zaległości objęte upomnieniem nie zostały w całości zapłacone, na kwoty zaległe, po upływie 7 dni licząc od dnia doręczenia upomnienia sporządza się administracyjny tytuł wykonawczy nie później niż do trzech miesięcy od dnia terminu płatności podatku. Nie sporządza się tytułu wykonawczego jeżeli wysokość zaległości wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności pieniężnej nie przekracza dziesięciokrotności kosztów upomnienia. Wówczas tytuł wykonawczy wystawia się na koniec roku podatkowego.

7. Niepodjęcie czynności sprawdzających wobec podatników, którzy informacje podatkowe złożyli z opóźnieniem (w przypadku 3 podatników podatku od środków transportowych opóźnienia wyniosły od 120 do 134 dni), czym naruszono art. 272 pkt 1 lit. a w zw. z art. 274a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Ordynacja podatkowa* (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 2651 z późn. zm.) oraz art. 9 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. *o podatkach i opłatach lokalnych* (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 70) – str. 39 protokołu.

Zgodnie z art. 9 ust. 6 pkt 1 *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych* obowiązek składania deklaracji na podatek od środków transportowych na dany rok podatkowy ciąży na osobach fizycznych i osobach prawnych będących właścicielami środków

transportowych i winien być zrealizowany w terminie do dnia 15 lutego, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu – w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku.

Stosownie do treści art. 272 pkt 1 lit. a *ustawy Ordynacja podatkowa* organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających, mających na celu sprawdzenie terminowości składania deklaracji.

Natomiast w myśl art. 274a § 1 tej ustawy organ podatkowy może zażądać złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia deklaracji lub wezwać do ich złożenia, jeżeli nie zostały złożone mimo takiego obowiązku.

8. Wypłacenie w roku 2021 (za 2020) i w 2022 (za 2021) dodatkowego wynagrodzenia rocznego w nieprawidłowej wysokości w związku z błędnym ustaleniem podstawy jego naliczenia (nieprawidłowym przyjęciem składników wynagrodzenia do podstawy potrącenia z wynagrodzenia za dni z tytułu opieki nad dzieckiem lub urlopu okolicznościowego, nieujęciem w podstawie naliczenia dodatkowego wynagrodzenia wyrównania wynagrodzenia i okresowych dodatków specjalnych), co spowodowało wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego:

a) za 2020 r.:

- w 11 przypadkach w kwocie zawyżonej ogółem o 50,78 zł,
- w 7 przypadkach w kwocie zaniżonej ogółem o 1.223,64 zł,

b) za 2021 r. w 5 przypadkach w kwocie zaniżonej ogółem o 501,50 zł,

czym naruszono art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o *dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej* (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 1872) w zw. z § 6 pkt 1 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w *sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop* (Dz. U. z 1997 r. Nr 2, poz. 14 z późn. zm.) – str. 62 - 63 protokołu.

W myśl art. 4 ust. 1 ww. ustawy wynagrodzenie roczne ustala się w wysokości 8,5% sumy wynagrodzenia za pracę otrzymanego przez pracownika w ciągu roku kalendarzowego, za który przysługuje to wynagrodzenie, uwzględniając wynagrodzenie i inne świadczenia ze stosunku pracy przyjmowane do obliczenia ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, a także wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy oraz wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy przysługujące pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy.

Stosownie natomiast do przepisów § 6 pkt 1 ww. rozporządzenia wynagrodzenie za czas urlopu wypoczynkowego ustala się z uwzględnieniem wynagrodzenia i innych świadczeń ze stosunku pracy, z wyłączeniem jednorazowych lub nieokresowych wypłat za spełnienie określonego zadania bądź za określone osiągnięcie.

(por. pismo Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 stycznia 2010 r. – źródło: <http://www.serwisrb.pl/stanowisko-departamentu-prawa-pracy-ministerstwa-pracy-i-polityki-spolecznej-z-20-stycznia-2010-r-w-sprawie-wliczania-dodatku-stazowego-do-podstawy-trzynastki-269826>).

Tego rodzaju nieprawidłowość została stwierdzona również podczas ostatniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w jednostce.

9. Wydatkowanie w 2021 r. środków budżetowych na zadanie nie będące zadaniem własnym gminy poprzez:

- nabycie w dniu 6 czerwca 2021 r. kart podarunkowych przeznaczonych dla członków OSP Damnica o łącznej wartości 3.000 zł (wydatek ujęto w rozdz. 75075 – *Promocja jednostek samorządu terytorialnego § 3040 – Nagrody o charakterze szczególnym nie zaliczone do wynagrodzeń*),

- nabycie w dniu 17 grudnia 2021 r. kart podarunkowych przeznaczonych dla członków OSP Damnica o łącznej wartości 2.500 zł (wydatek ujęto w rozdz. 75412 – *Ochotnicze Straże Pożarne § 3040 – Nagrody o charakterze szczególnym nie zaliczone do wynagrodzeń*),

czym naruszono art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) w zw. z art. 32 ust. 2 – 4 w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2021 r. ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. *o ochronie przeciwpożarowej* (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 2057) – str. 73 protokołu

Zgodnie ze wskazanym przepisem *ustawy o samorządzie gminnym* zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego.

Stosownie zaś do uregulowań *ustawy o ochronie przeciwpożarowej* koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczej straży pożarnej ponosi gmina. Gmina ma również obowiązek: bezpłatnego umundurowania członków ochotniczej straży pożarnej; ubezpieczenia w instytucji ubezpieczeniowej członków ochotniczej straży pożarnej i młodzieżowej drużyny pożarniczej; ubezpieczenie może być imienne lub zbiorowe nieimienne; ponoszenia kosztów okresowych badań lekarskich. Wójt może zatrudnić komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej. Na stanowisku komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej może być także zatrudniony komendant gminny związku ochotniczych straży pożarnych. Jednostki samorządu terytorialnego mogą przekazywać ochotniczym strażom pożarnym środki pieniężne w formie dotacji. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do ochotniczej straży pożarnej funkcjonującej w budynku, obiekcie lub na terenie niebędącym własnością, nieużytkowanym bądź niezarządzanym przez gminę.

W świetle przywołanych przepisów brak podstaw prawnych do poniesienia przez gminę wyżej wyszczególnionych wydatków ze środków przeznaczonych na ochronę przeciwpożarową.

Podstawy do dokonania ww. wydatków nie stanowią również przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. *o ochotniczych strażach pożarnych* (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 194), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Podając powyższe do wiadomości Pana Wójta, działając na podstawie art. 9 ust. 2 *ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych*, proszę o spowodowanie usunięcia przedstawionych nieprawidłowości poprzez:

1. prowadzenie audytu wewnętrznego zgodnie z wymogami *ustawy o finansach publicznych*,
2. ewidencjonowanie zdarzeń gospodarczych zgodnie z przepisami *ustawy o rachunkowości, rozporządzenia w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej* oraz obowiązującą w jednostce polityką rachunkowości,
3. rozliczanie inwentaryzacji zgodnie z postanowieniami *ustawy o rachunkowości*,
4. zaciąganie zobowiązań na wieloletnie programy, projekty lub zadania wyłącznie w granicach upoważnienia (limitów) określonego aktualnie obowiązującą uchwałą Rady Gminy Damnica w sprawie wieloletniej prognozy finansowej,

5. przestrzeganie przepisów *rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości* przy sprzedaży nieruchomości gminnych,
6. terminowe podejmowanie czynności windykacyjnych i egzekucyjnych w zakresie wystawiania upomnień i tytułów wykonawczych,
7. podejmowanie czynności sprawdzających wobec podatników podatków lokalnych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami,
8. prawidłowe naliczanie i wypłacanie dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz wyrównanie pracownikom Urzędu Gminy Damnica zaniżonego dodatkowego wynagrodzenia rocznego,
9. wydatkowanie środków publicznych wyłącznie na zadania związane z realizacją zadań gminy.

Proszę również wyeliminować wszystkie pozostałe uchybienia i nieprawidłowości wyszczególnione w protokole kontroli.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z treścią art. 9 ust. 3 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych kontrolowana jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia doręczenia wystąpienia pokontrolnego zawiadomić Izbę o sposobie wykonania wniosków lub przyczynach ich niewykonania.

Wykonanie wskazanych wyżej zaleceń może być objęte kontrolą sprawdzającą, zgodnie z art. 7a ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych.

Do wniosków zawartych w powyższym wystąpieniu (zgodnie z art. 9 ust. 3 i ust. 4 *ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych*) przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku za pośrednictwem Prezesa tutejszej Izby. Podstawą zgłoszenia zastrzeżenia może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez jego błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Luiza Budner – Iwanicka

Prezes

Regionalnej Izby Obrachunkowej

w Gdańsku

Do wiadomości:

Pan Kazimierz Kozina – Przewodniczący Rady Gminy Damnica.